

СТАНОВОЩЕ

от проф. д-р Пелагия Михайлова Терзийска, ЮЗУ „Неофит Рилски”

за дисертационен труд на тема на тема: **„Оценяване на уменията за самостоятелен и независим живот у ученици с интелектуална недостатъчност”**, за получаване на образователната и научна степен „доктор” в Професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика)

Автор: **Ставрула Атанасиос Василагопулу**

Научни ръководител: **проф. д-р Мира Димитрова Цветкова – Арсова**

Настоящото становище е изготвено на основание заповед № РД-38- 663 /18.12.2023 на ректора на СУ „Св. Климент Охридски“, както и на решение на научното жури по процедурата.

Общо представяне на процедурата и докторанта

Ставрула Василагопулу е редовен докторант по професионално направление 1.2. Педагогика (Специална педагогика) с обучение на английски език в катедра „Специална педагогика“, Факултет по науки за образованието и изкуствата на СУ „Св. Климент Охридски“.

Процедурата и представеният комплект от документи е съобразен със ЗРАС и Правилника за развитие на академичния състав на Софийския университет.

Магистърската степен по образователни науки - специално образование, която завършва и работата ѝ от 2016 г. в специални учебни заведения като специален агроном мотивират Ставрула Василагопулу да продължи обучението си в Докторска програма „Специална педагогика“ на СУ „Климент Охридски“ и да реализира изследователска дейност по актуални въпроси, свързани с уменията за самостоятелен и независим живот

на ученици с интелектуална недостатъчност и възможности за оценяване на тези уменията.

Актуалност на тематиката

Разработването на подходящ план и стратегии на действие за задоволяване на индивидуалните потребности, за подобряване на адаптивното поведение и развиване на уменията за водене на независим живот от ученици с интелектуална недостатъчност е сред основните цели на изследователите в областта на педагогиката на лица с интелектуална недостатъчност. В този контекст дисертационният труд на Ставура Василакопулу има своето място и значимост в педагогическата теория и практика, насочва вниманието към необходимостта и полезността на конкретни насоки на работа и прилагане на стратегии за подобряване на адаптивното поведение на хората с ИН, включително осигуряване на необходими и целенасочени интервенции от всички участващи (публични и частни органи).

Представяне на труда и оценка на съдържанието

Представеният за рецензиране дисертационен труд съдържа общо 167 страници, от които *153 основен текст* структуриран в увод, 3 глави и заключение. На 13 страници е посочена литературата, включително и онлайн източници, представящи 131 заглавия на английски език, сред които и такива от гръцки автори. На една страница са посочени публикациите на самата докторантка.

В дисертационния труд са включени 37 таблици и 27 фигури,

В увода се посочва актуалността на избраната тема, целта и значимостта на дисертационното проучване.

Литературният обзор по изследваната проблематика е направен в *първа глава* на дисертацията. В нея е очертана рамката на проблема като се

представят последователно: основните понятия, същността на интелектуалната недостатъчност, критериите за определяне на дадено лице като лице с интелектуално затруднение, отличителните черти на тези лица и съвременната класификация на интелектуалната недостатъчност според степента на индекса на интелигентност. Специално внимание е отделено на концепцията за адаптивно поведение, с акцент върху оценките на това поведение като важен параметър за диагностика и предоставяне на подходящи коригиращи образователни интервенции.

Във втора глава е представена методологията на изследване. Формулирана е основна и „специфична“ цел на изследването, основна хипотеза и 24 статистически хипотези на изследването – нулеви и алтернативни. Представени е извадката на изследване - лица с интелектуална недостатъчност на възраст от 16 до 31 години, чиито родители/или настойници са били членове на частни центрове или асоциации в Източна Македония и Тракия в Гърция. В изследването участват общо 108 души с интелектуална недостатъчност. от които 67 са мъже и 41 са жени.

Докторант Василагопулу подробно описва инструментариума и процедурата на изследване и възможностите, които са използвани, за да се попълнят анкетите - различни дни от април 2020 г. до октомври 2020 г. Родители или настойници, дали писмено съгласие за участие на детето им в изследването, получават копие от Скала за адаптивно поведение (ABS), състояща се от два раздела, която попълват и изпращат веднага.

Анализът на получените резултати е направен в трета глава. Представени са *резултати от статистическия анализ* - описателна статистика на учениците по скалата ABS и описателен статистически анализ на скалата ABS

Направените анализи и констатации насочват докторант Кириакопулу към изводите, че за хората с интелектуална недостатъчност не е достатъчно да придобият дадено умение, те трябва да го поддържат през целия си живот и в същото време да могат да го обобщават, т.е. да го прилагат в различни социални контексти и с различни хора, като предложи общи техники на преподаване, които могат да помогнат на лицата с интелектуална недостатъчност да развият умения за независим живот.

Преценка на публикациите:

Публикациите са 5 на брой и са по темата на дисертационния труд. Три от тях са в съавторство с научния ръководител.

Автореферат

Авторефератът представя по обобщен начин дисертационния труд. Достатъчно информативно е представено съдържанието по отделните глави. Открити са обобщените изводи, препоръки и приноси на автора.

Приноси:

Приемам посочените от докторант Ставрула Василагопулу приноси - приноси с теоретичен характер и приноси насочени към практиката.

Препоръки

В резултат от направеното изследване би могло по-ясно да се открият препоръки за подобряване на работата с ученици с интелектуална недостатъчност, насочена към повишаване на уменията им за самостоятелен и независим живот.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представеният дисертационен труд, разработен от докторант Ставрула Василагопулу, отговаря на изискванията, които се предявяват към разработки за придобиването на образователната и научна степен „доктор”.

На основата на очертаните достойнства на труда, на демонстрираното умение за научно изследване и приносите на автора, давам положителна оценка и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” Ставрула Атанасиос Василякопулу в област на висше образование: 1.Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма „Специална педагогика“

17.02.2024 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Пелагия Терзийска